III. évfolyam. Pápa, 1881. május 28. 22. szám.

MAGYAR VIDÉK.

Előfizetési feltételek:
Egy évre . . . . 4 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Negyedévre . . . 1 frt.
Egy szám ára . . . 10 kr.
A lap kiadóhivatala **Nobel Armin** könyvkereskedésében van, hová az előfizetések küldendők, s minden egyéb küldemény is csak oda czimezendő.

SZÉPIRODALMI, ISMERETTERJESZTŐ
ÉS
TÁRSADALMI KÖZLÖNY

Megjelenik: minden Szombaton.

Hirdetések
négyzet centimeternyi tér szerint számittatnak. — Egyszeri beiktatás ára minden négyzet centimeterért 1 krajczár. — Bélyeg külön 30 krajczár. — Előfizetőink kedvezményben részesülnek.
Nyilt tér petitsoronként 10 krral számittatik.

Az öngyilkosság és a könyvek.

Ti kis betűk, csodás kavics-darabkák,
Minő varázs lakik bennetek.

Szász K.

Társadalmi életünk káros állapotának egyik figyelemre méltó tünete a gyakori öngyilkosság. Nincs nap, hogy e ragályos betegség egy-egy ujabb áldozatáról ne értesülnénk.

Az emberiség már érzi az öngyilkosság terjedésének nyomasztó hatását és néha feljajdul e szörnyű csapás terhe alatt. Hazánkban nem lehet, nem szabad tétlenül néznünk az öngyilkosságok nagy számát, annál kevésbbé, mert a halálozási arány annélkül is oly jelentékeny; nem lehet tétlenül néznünk, mert feledhetlen emlékű Széchenyink szerint oly kevesen vagyunk, hogy még az apagyilkos halálát is megsirathatjuk.

Öszbeborult aggastyánok, kik a hosszu évek sorával megküzdve már a sir széléhez jutottak, erőteljes férfiak, kik életük feladata teljesítésének még csak küszöbén állanak, serdülő ifjak, kik még nem is tanulták az életet ismerni, sőt gyermekek, kik még alig ébredtek az élet öntudatára: egyaránt tépik szét életük fonalát. S nemcsak nekünk magyaroknak, hanem valamenynyi nemzetnek van oka e panaszos kifakadásra, az öngyilkosság most már a nemzetekre átok gyanánt nehezedik. Ha társadalmunk e kinövését orvosolni akarnánk, mindenekelőtt ennek okát kellene megsemmisitenünk. Az öngyilkosság kórtünetének oka, a jelen nevelési rendszer fogyatékosságaiban keresendő.

A szülők a gyermeket, mihelyt megszületik, úgyszólván, eltaszítják magaktól. Napjainkban divattá vált már a kisdedeket a könnyelmű dajkák és szolgálók gondjaira bizni s hogy e „nevelők“ alkalmazása minő veszélyekkel van összekötve, nem rég volt alkalmunk e lapok hasábjain olvasni. Később a gyermeket az iskolának adják át a szülők, azt hiszik, az iskola mindent elvégez helyettük. Pedig csalatkoznak! Az iskola természetének és rendeltetésének fogva, csak segítője a szülőknek gyermekeik nevelésében. Az iskolának jelen feladata ismeretekkel gazdagítani a gyermeket, a nevelés szent feladata a szülőket illeti. Pedig a szülők erről mit sem akarnak tudni, a családi nevelés nem a modern korszellemtől átlengett szülők sportja. Korunkban a tulajdonképeni nevelést az irodalom vette kezébe, a szülők helyett a könyvek azok, melyek ifjainkat a jó avagy rosz utra terelik, beléjök erkölcstelen avagy erkölcsös érzeteket oltanak. A könyveknek korunkban megmérhetlen befolyása van. Minden könyv egy iskolát alapít maga körül, melyet az olvasók száma szerint ezer meg ezer tanulékony és szorgalmas tanítvány látogat és ennek tartalmától, szellemétől függ, hogy a szivet, lelket nemesitse avagy megmételyezze. A könyvek hivatása az erkölcsiséget neveli, a tudatlanságot legyőzni. Sajnos, hogy korunkban, mint mindenben, úgy itt is visszaélésekre találunk, hogy napjainkban az irodalom többet ront, mint épít. Különösen képtelenségekkel telt modern regények azok, melyek korunk romlottságát mégi kább táplálják. A gonosz szépirodalmi termékek csatornák, melyeken az erkölcstelenség és hitetlenség romboló elemei szivárognak az ifjuság szivébe. A mit a lelkiismeretes tanító éveken gondosan ápolt, féltékenyen gondozott, azt Pa de Cock egy regénye egy óra alatt örökre megsemmisítheti. A gyakorlati élet bizonyítja, hogy gyakran a legjobb erkölcsű családanyák tetterőre hivatott ifjak és lányok rontattak me az ily férczelmények által. Az ily művek olvasása hajlamot szül bármely bűnre.

Csak nemrég olvastam egy napilap távirat között, hogy ama bécsi polgár, ki feleségé gyermekeit meggyilkolta és magán is öngyilkosági kisérletet követett el, rémtettét valami „Dolores“ czimű regény behatása alatt vitte vé hez. Franczeskoniról beszélik, hogy a rablógyi kos Gerstecker regényéből merítette az őt akas tófára vitt gyilkosság eszméjét.

Künzel fodrász 1801-ben gyilkosságot ki vetett el egy kereskedőn. Fogságában ama va lomást tette, hogy sohasem vetemedett volna büntettre, ha „Rinaldi“ czimű rabló-regényt ne olvassa.

Osiander hangsulyozza, hogy a regénye olvasása gyakran szolgálhat az öngyilkosság okáu sőt ennek tulajdonítja a hét éves háboru utá és a mult század nyolczvanas éveiben az ol gyakori öngyilkossági eseteket. E nemben leg veszélyesebb könyvnek Göthe „Leiden des junge Werthers“ czimű sentimentális regényét nyil

Tároza.

Az istentagadó.

— Beszély. —

Irta Németh Ignácz.

(Vége).

Barátom az nem olyan nehéz, csak fordulj a természethez és tapasztalni fogod, hogy Isten létezik. Távol a világ zajától, magányban és csendben szemlélheted a láthatatlannak fenségét műveiben. A magányos tájvidék, a tengernek távoli zaja, a mint egy álomban susogó erdők, a büszke hegyek, melyek mindent lenéznek, látható hirdetői azon erőnek mely minden dolgok alapja. Alkonyati árnyékok, melyek a hegyekről esnek alá, illatok, melyek az erdőktől szálltak hozzánk, bezárt virágkelyhek, csillagos éjnek ünnepies csendje, hathatósabban fogja bizonyítani Isten lételét, mint minden emberi bizonyiték. Ily magányos szemléletknél nyilik meg lelked, mint a liliom kelyhe, hogy elbájolva szivd magadba a világosságot, mely az égről folyik alá, akkor azután a levegőt valami másnak fogod tartani, mint gázok vegyületének, a felhőket másnak, mint vizes gőzöknek, az egész természetet másnak mint vegyészi műhelynek: érezni fogod a harmoniát az uralkodó törvénynek rendét és szépségét, mely minden dolgoknak ugyanazon időben előhaladása fölött őrködik. Csupán a természet az, mely szerveze-tünkkel összhangzatban van, ő legjobb barátnőnk, mely alakjai, szinei, hangjai által, beszél hozzánk, mely velünk örül, velünk busul, velünk érez. A földből eredve szervezetünk összhangzatban érzi magát azon mozzanatokkal és cselekményekkel, melyek a természet életét képezik, lelkünk pedig leánya a mindenség szerzőjének, a mindenségben ujra feltalálja a véghetetlent. Ne gondold, hogy a szellemvilág egy merev mozdulatlanságban elkülönült Istenben higyjen; ezeknek Istenük az erő és a természet tettei. Ő a természetben él és viszont a természet Istenben, az anyagnak változó alakulatait sejtsük az örökös szellemet s ezért él összhangzatban a lélek a természettel, ő a természet ad fogalmakat gondolataimnak és ő nyujt vigaszt a sziv vágyainak, ő nem áll távol tőlünk és nem idegen előttünk, mert egygyé olvadtunk vele. Vajjon mi tehát a természetnek ama eleven ereje, a mely neki benne lakó életet a lények végzetét, a világ fentartásában bölcsességet és hatalmat és minden lénynek az általános szellembeni belső összeköttetését hozza elő, mi lenne egyébb mint Isten lételének nyilvánulása, mi lenne egyébb, mint az örökös teremtőszellemnek hirdetője?

Mi a képesség a növényeknél a választásban, mi az ösztön az állatban, mi a lángész az emberben, mi az élet uralma a földön, mi a világűrben a napoknak eltérése, mi a számtalan világnak mozgása, mik lennének egyebek, mint egy legfelsőbb akaratnak eleven tettlegesitője, kinek hatalmát hordja a világ, melynek világosságában minden homálynak eltűnik? Mi lenne a természetnek szellemi kifejezője ha nem, az örökös szépségnek gyengén visszaverődött fénye a nem látott fenségnek, honnan csak egy igéretteljes fény hatol be bárgyuvá lett szemeinkbe ha az Isten jelenlétét érezteti velünk. Igen is létezik Isten és ha nem is foghatod meg, de láthato minden nap a természetben, ő a természet által van itt a föidön képviselve. Ki kormányozná oly szabályosan e földet, világot, hogy mindig egyenletesen körbe mozogjon, ki a számtalan égi testeket? Mi tartja az égi testeket a véghetetlen űrbe, hogy le nem esnek. Igen is létezik egy Isten, egy nagy erő, mely mindent kormányozva, őt valóságában felfogni, nincs nemzet, nép, mely őt valóságában ismerné, ő nem az Ariák Varanája, nem az Egyptomiak Elimje nem a Khinaiak Thive, sem a Perszák Ahoura Mazdája, nem az Indiai Budha vagy Brohma, nem az Izraeliták Jehovája, nem a Görögök Zeüsze, sem a Romaiak Jupitere, kit a középkori festők az égben trónuson ülve festették. Ez Isten még oly ismeretlen előttünk, a milyen ismeretlen Vedák könyvének, a milyen ismeretlen volt az Athem Steropayrs bölcsei előtt. Mi emberek őt fel nem foghatjuk, igen korlátolt az eszünk ehhez. Azért tehát hagyj fel istentagadó nézeteiddel, mert nem vagy biztos abban, hogy nem létezik, és kövesd az erényt! Most tehát gyerünk, mert már egészen besötétedett“. Megfogom karját, s ekkor jajt kiált, összerogyott előttem. Fölemelém, de nem bírt lábán megállni, ekkor vállamra vetve elvittem az erdő mögötti korcsmába, hol a korcsmárosné mindent megtett, hogy magához jöjjön, de hasztalan: megütötte a szél.

vánítja. „Ha — irja többek között — az ifju nagy hajlammal birt a túlcsigázott eszmék elfogadására, vagy a bűskomorságra, akkor Göthe ezen regénye könnyön nyujthatott neki megyőződést, hogy az öngyilkosságban valami rendkivüli nagy hősiesség van és csakhamar ösztönözhette őt bűnös határozatának végrehajtására.

Hoványi említi, hogy a svajczi havasok közt egy férfi felakasztá magát s a boldogtalannak zsebében Rousseau müveinek egyik kötetét találták.

Veszprémben 6 év előtt egy Hollósy nevű 18 éves gymnásiumi tanuló lőtte magát pisztolylyal főbe, barátai beszélik, hogy izgató regények vitték őt e lépésre.

E tekintetben még sokat rontottak az öngyilkosságot tudományos irányban dicsőitő müvek, Göthe, Foscolo, Donne stb. ezért iszonyu vád alá esnek.

Hajdan sokakat ösztönzött öngyilkosságra különösen Schelling bölcsészete; Osiander említi, hogy egy tanuló megölvén magát, hátra hagyott levelében azt irja, hogy Schelling müvei birták őt e tettre. Falvet értesítése szerint egy 15 éves fiu széngőzbe fojtotta magát, hogy az „örök semmiség“ üldöző gondolatától megmeneküljön.

Ilyen az erkölcsi világ. Ha valaki elveszté hitét és a kétségbeesés örvénye fenyegeti, a végromlástól a józan ész nem fogja visszatartani. Innen van az, hogy gyakran olvashatjuk, hogy N. N. öngyilkossá lett, tettének oka ismeretlen, mint mondják Schoppenhauer és Hartmann müveinek buzgó olvasója volt.

A modern pessimismus e képviselői kárhozatos tanaik által már sok életet oltottak, sok szív nyugalmát dúlták fel, azért tanaikat az emberi boldogság elleni merényletnek kell itélnünk.

Ezer tény tanuskodik arról, hogy főkép ujkori regényeink és sok szépirodalmi müveink az eszméket megzavarják, a sziveket megmérgezik. Pedig ilyenek hirneves költőink csaknem valamennyi müvei. Jókai regényeiben számtalan hely van, melyek az öngyilkosságra való hajlamot nem csekély mértékben kelthetik fel és ápolhatják. Igy pl. „Török világ Magyarországon“ czimű történeti regényének negyedik kötetére utalok, amikor Ázraele Feriz bégtől bucsuzik el. „Az élet komédiásai“ czimű müvének vége felé hasonlókép dicsőiti az öngyilkosságot. E tekintetben vád alá esik Eötvös „Karthausi“-ja is, mely mint irányregény a közerkölcsiség hasznára akar lenni, de melyben a regény egyik hőse, Arthur hidegen beszél öngyilkossági szándékáról, mig Gusztáv csak gyenge ellenérvre képes, s e hely e rendkivüli szépségekkel dicsekvő münek árnyoldalát képezi. Arany János, Byron, Lenau, Leopardi szintén nem fogták fel akkor helyesen a költészet czélját, midőn lantjuk csodaszép hangjai által vigasztalhatlan fájdalmakat ébresztenek a szivekben, midőn nem az élet szeretetére, hanem annak megvetésére lelkesitenek bennünket. Helyesen jegyzi meg derék tudósunk, Séda Ernő, kinek „Az öngyilkosságról“ czimű müvéből vettük a feumtebbi adatok egy részét is, hogy: „A költészet feladata, hogy megaranyozza az életet, nem pedig, hogy annak megvetésére tanitson.“

„Kétségtelen — jegyzi meg Blumröder hogy a költők nagyon emelték a csalfa fényt és nymbust, melylyel feldiszítve az öngyilkosság szemei előtt feltünik; de ők adjanak számot az emberiség könnyező geniusának, hogy szerencsétlenek száma oly magasra hág.“

Az irodalom napjainkban az ifjuság és felnőttek nevelő-iskolája; ha tehát azt akarjátok, hogy ifjaink felfogják és méltányolják az emberi élet feladását, hogy átlássák, miszerint a gyáva nem a bátor huzódik vissza a zord sirba, hogy a balsors csapásait kikerülje — ugy vonjátok el a rosz könyveket tőlük és egyszersmind adjatok jókat kezeikbe, mert a rosz könyvek betiltása, ha jókkal nem tudunk előállani, annyi, mint elvágni a kigyó csörgőjét és meghagyni fullánkját.

Veszprémi Soma.

Kik hoznak szégyent Pápa városára?!

Hihetetlen dolgokról értesítik lapunkat Budapestről. Hihetetlennek mondjuk, noha teljesen megbizható forrásból vesszük az értesitést. A Láng-párt két urodalmi főkortesének qualificálhatlan üzelméről van szó.

Ez már n e m p o l i t i k a, uraim, — itt városunk jó hirneve forog koczkán, beszéljünk tehát nyiltan.

Az egyik főkortes tudatja városunk orsz. képviselőjével, hogy n e j ö j j ö n P á p á r a b e s z á m o l ó b e s z é d e t t a r t a n i, mert bérelt egyének nyilvánosan **insultálni** fogják. A másik kortes pedig levelet irt gróf Z.-nek, melyben kéri őt, ne kisérje el képviselőnket Pápára, mert ő is kellemetlenségeknek fogná magát kitenni!!

Ugy-e tisztelt olvasó, mindezt lehetetlennek tartod? Azok, kik szeretik a magasabb intelligentiát fitogtatni, ugyanazok, a kik egy félrevezetett fiatal lovagias főur köpenye alatt cynikus kétkulacsos elvtelenséget visznek a politikai küzdőtérre, azok immár a brutalis u t c z a i b á n t a l m a z á s kortesfegyverétől sem riadnak vissza és meg nem fontolják, hogy ezáltal lealacsonyitják saját pártjukat és saját jelöltjüket, de e g y s z e r s m i n t s z é g y e n t h o z n a k v á r o s u n k r a, mely a kultura és a polgári tisztesség terén mindég iparkodott az elsők között lenni.

Bérenczek által insultáltatni akarják azon országos nevű férfiut, kit városunk k é t i z b e n országgyűlési képviselőjévé választott, ki most is vonakodik a jelöltséget ujból elfogadni, ki politikai elvei felett alkut nem ismer, kiben az ország százezernyi munkás polgárai vezérfüket és önzetlen előharczosukat tisztelik; s ki körűnkben akar megjelenni, hogy beszámoljon 6 évi eredménydús törvényhozói és társadalmi működéséről, anélkül, hogy keresné az uj mandatumot, mely neki két part részéről is felajánltatott.

Pápa város polgárai i s m e r n i f o g j á k k ö t e l e s s é g ü k e t. Tudni fogják, hogy a bérelt utczasár, nem azon köztiszteletben álló férfiut, kit hat éven át bizalmukkal megajándékoztak, hanem városunk jó hirnevét fogná bemocskolni!

A koronaherczeg Bpesten.

A fogadtatásról és kivilágításról már szóltottam, és most áttérek a többi ünnepélyekre a melyeken jelen voltam, első sorban a p o l g á r i b á l r a, mely hogy a koronaherczeg saját szavaival éljek, melyeket gróf Szapáry Fiume kormányzója mondott el nekem „fényben az udvari bálokat túlhaladta.“ Ezen szavak mindenesetre nagy bók a fővárosra nézve. 3500-an voltak jelen, melyek nem csak a polgári elemet, az aristocrátiát, burocratiát, plutocratiát és intelligentiát képviselték, hanem egyuttal valamenynyi törvényhatóság még Pesten időző küldöttségét. A tolongás óriási volt, az elegantia nagy; tánczról a szokásos értelemben persze szó sem volt. Fél 9 órára volt a bál kezdete kitüzve, azért a nők spectálására már 8 órakor voltam a helyen, de akkora volt a tolongás és a kocsik száma, hogy a velem egy időben hintón indulók, még csak háromnegyed óra mulva szálhattak ki.

10 órakor érkezett a koronaherczegi pár, melyet Ráth Károly főpolgármester fogadott, átnyujtván neki egy gyönyörű csokrot a főváros nevében, melyet a koronaherczegnő köszönettel fogadott. A koronaherczegnő ez alkalommal viselte azon ékszert, melyet a fő. város nyujtott neki át nászajándékul. Mindenki látni kivánta a koronaherczegi párt, mi által oly tolongás keletkezett, hogy éppen ez által legalább 1000 nem láthatta még fejük bűjját sem. A fenségek megjelenésekor a „Gott erhalte“-t játszotta a katonai zenekar, erre ismét a czigányzene a „Rákóczy“-t huzta rá, mire szünni nem akaró tüntető éljenzés hangzott fel.

Az első csárdást 12 pár lejtette, élükön a szép Károlyi Pista, Ligeti Margittal. Franczianégyest is tánczoltak ugy, a hogy, azok kik kordont képeztek volt még pedig oly disztantiára, mint egy asztal szélessége. A szokásos cerklet megtartván, a fenséges pár megnézegetté a mellékterméket, azután hangos éljenzés közt 11 órakor távoztak. A bálnál nagyobb élvezetet nyujtott **a népszinházi előadás**, mely alatt szerencsém volt II. oszt. erkélyen éppen az udvari páholylyal szemben ülni. A fenséges pár érkezésekor nagy ovátioval fogadtatott, mely aclamátiót mély és ismételt meghajlással fogadta. A koronaherczeg generális egyenruhában, a főherczegnő halvány rózsaszin atlasz ruhában. Mondhatom, hogy majesztetikus alak, született királyné, ezt elismerték a legkritikusabb nők, csak annyit tudtak hibául felhozni, hogy karjai nagyon pirosak voltak.

Eleintén a főherczegné nem igen figyelt magára az előadásra, mert a közönség lekötötte teljesen figyelmét és Szép Ilonka monologjai előtte, mint a ki a magyar nyelvet nem birja teljesen, nem lehettek eléggé érthetők, bár a játék sikerült volt és a darab annál inkább illett ez alkalomra, mert ott is királyi házasság fordul elő és midőn Szép Ilonka nevelőatyja felköszönt a királyra, az egész néző közönség unisour bele kiáltott: Éljen a király! Éljen! — Stefánia főherczegnő eleintén nem tudta, hogy honnan van, hogy a közönség is aclamálja a szinészi szavakkal, de midőn a királyfi megmagyarázta neki, ő is mosolygott és meghajtotta magát a közönség előtt.

A másik darab „Tündérlak Magyarhonban,“ teljesen lekötötte a fenséges pár figyelmét, szivem, lelkem Blaháné dalai és játéka oly kitünő volt, hogy a királyfi szemét le se vette róla; meghódította még a legschwarzgelb generalisok szivét is. A főherczegnő élénk figyelemmel kisérte a magyaros jeleneteket mindvégig. A közönség a fenséges párt távoztukkor lelkes éljenzésekkel kisérte, melyeket az utczán álló tiz ezren visszhangoztatának.

25-én reggel távozott a fenséges pár Bpestről. A távozás órája 8-ra volt mondva és ugyanakkora szándékolva, de miután a fenséges pár tovább maradt a miniszter elnöki bálon, elhalasztották az utat Prágába egy nappal és azon külön vonattal indultak, mely 9 órakor Bécsbe megy. Az elutazás a perronon még díszesebb közönséget látott, mint a fogadtatáson, mert akkor meg volt osztva a közönség olyképen, hogy a polgári elem az indóháznál, az aristokratia a budai várpalotában állott, most azonban együtt voltak. Kik voltak jelen, azt a napilapok hasábjain fogják dúsan leirva találni, hiszen azt is tudják azok, hogy a trónörökös csizmatalpja sárga vagy fehérszegekkel vol-e kiverve. 9 órakor érkezett meg az indulóházhoz, hol Cerklet tartottak az udvari váróteremben. Ő beszélgetett különösen Andrássyval, ki mint Wahrmann (Fein und Geistreich) jegyzé meg most is oly kokett, hogy csak azért is későn jött, hogy feltünjék. Továbbá Tiszával, Szapáryval és a katonai rangokkal és méltóságokkal sorban. Ép oly fesztelenül társalgott Stefánia főherczegnő a nőkkel és férfiakkal, melyek mindegyikének kezet nyujtott bucsuzásul. E közben a királyfi Ráth főpolgármesterrel elegyedett szóba, kifejezvén sajnálatát a felett, hogy nem jöhetett nyitott hintóban, mert a főherczegnő tegnap meghűlt és a lánczhidon mindig élénk szél fuj, nem akarja úgymond, hogy a közönség ezt úgy magyarázza, mint ha szándékosan zárta volna el magát annak tekintetétől. A főpolgármester ur sietett ezen gyenge figyelmeztetésc azonnal a lapok tudósitóival közölni, legelőször is engem csipett meg, mint a ki legelőször botlott utjába.

Elérkezvén a válás pillanata a fenséges pár az udvari kocsihoz sietett, közben azonban meg meg állt és Ráth főpolgármesterhez fordulva, fenhangon, körűlbelül következőket mondá: köszönöm a fővárosnak azon meglepő fényű ünnepélyeket, melyeket tiszteltetűnkre rendezett, tolmácsolja — kérem — a főváros lakosságának köszönetemet A királyfi ezeket elég magyaros hanglejtéssel mondotta, azután pedig Stefánia főherczegnőt karjára fűzvén, a vasuti kocsiba beszállott és a körűlállók éljenzése közt tüntek a távolba. Weisz kir. tanácsos ur, kit szerencsétlen végzetem jobb oldalomra hozott, kezdte tovább magyarázni az iskolai takarékpénztárok fontosságát.

Dr. Leszlényi Imre.

Tanügy.

Pápa és vidéke ev. népiskolai állapotának ismertetése.

Takácsi. Május 3-dikán vizsgáltatott. Jelen voltak: Tisztelendő Pulai Gábor pápai segédlelkész ur, a tanitói karból: B u t h y M á r t o n nagyalásonyi tanitó ur, mint vizsgálótárs és gyülekezeti gondnok és egy előljáró. „Jövel szent lélek ur Isten“ czimű ének, buzgó ima, s üdvözlő beszéd után a vizsga megkezdetett. Az iskola népessége 51 tanoncz, 24 fi, 27 leánygyermek. Ismétlő iskola 15 gyermekkel tartatott 20 frttal dijazva a gyülekezet által. Olvas és ir valamennyi tanoncz. Boros ur a 19 éves tanitó, majd minden kiszabott tantárgyat — vallási és reálékat — jó eredménnye tanitott. Szent éneket sokat, világi dalt egyet tanitott csak. — Nevezetes körűlmény, hogy a nemzeti hazafias dallok, valamint az ártatlan gyermeki kedélynek megfelelő világi ártatlan dallok több helyen, ugy takácsiban sem tanitatnak, melegebben fel nem karoltatnak. Hol tanulja meg a gyermek a magyar marsaillaise-t „Hazádnak rendűletlenűl“ buzgóan zengeni, hacsak az iskolában nem? Hol sajátithatja el a többi remek nemzeti dalainkat „Isten áld meg a magyart“ vagy „Tied vagyok tied hazám e szív e lélek“ cziműeket ha a tanterem falai között nem öleli lelkébe fel? Az iskola méltóságából mit sem vonnak le az ily énekek tanitása. — Nem szerettném én se, ha oda minden dalt, mi az életben hallható, bevinnének tanitóink. Ohajtom, hogy a mire megtanitják gyermekeinket — azok megválogatva legyenek, hogy azok a gyermeki ártatlanságot, az iskola méltóságát ne veszélyeztessék. — Jövőre elvárjuk, hogy Boros tanitó ur e tekintetben is meg fog felelni nemcsak a mi kivánságunknak, hanem az egyházi és polgári felsőbbség által kiadott tantervezet szellemének. — A megye által szorgalmazott faiskola Takácsin is ki van hasitva, — az iskolás gyermekek azonban oktatva a fa oltás, nemesités szép munkájába nem lőnek. A faiskola a körjegy-

ősség által használtatik. Hogy ki kezelje a faiskolát, e kérdésre azt válaszolhatjuk, hogy mindegy akár Péter, akár Pál kezeli azt, csak a szent czél — a gyermekek tanítása legyen elérve, ez a mi fő kívánságunk. — Valamint a faiskolával — ugy áll a dolog a tornászat tanitásával is. — Ott diszelegnek a torna eszközök a falu utczája közepén, azonban ebből is oktatást a gyermekek nem nyertenek. — Igaz, öregebb tanitóinknak bajos a tornászat tanitása Ók a tornászati példa mutatványokat magok nem teljesithetik, de azért a gyermekek között mindig akad, a ki természeti hajlandóságánál, ügyességénél fogva kitűnik társai felett — az ilyen tanulót azután felhasználhatja a többi tanitására, vezetésére a tanitó. Jövőre reményljük e tekintetben is eleget teend Boros ur kivánatunknak. — A magyar nyelvtan ügyesen adatott elő, az ügyiratok szerkesztésére, pontos feltevésére nagy gondot forditott tanitó ur és tanonczai.

Nem válhatunk meg Takácsitól anélkül, hogy a szives vendégszeretetet kine emeljük, melylyel ott minden esztendőn, ugy az idén is szerencsések voltunk találkozni.

Kiss Lajos,
nagy-alásonyi lelkész és somlyó f. vidéki körlelkész.

Vidèki ès helyi hirek.

A városi iskolaszék ma d. e. 11 órakor ülésezett. — Elnök jelenté, hogy a raziskolai növendékek között kiosztandó dijakra adakozás utján 58 frt 5 kr. gyült össze. — Ebből Vághó János, Péter Ferencz és Bánóczy Pál urakból álló biráló bizottság 27 frtot itélt oda a jutalmazandóknak. — A jutalmazás tegnapelőtt 11 órakor ment végbe. — Jutalmakat kaptak: Dienstmann György festő 4 frt, Pados János, Pelek János és Tóth Lajos kőmivesek és Németh Károly lakatos 3—3 frt; ifj. Bánóczy Pál kőmives és Dienstmann Tamás festő 2—2 frt; Rada Antal, Thurnher Gyula asztalosok, Vikker István lakatos, Papovics Gábor, Limperger János, Laki István és Ihász János kőmivesek egy-egy forintot. Alkalmunk volt a kiállított rajzokat megtekinteni és bátran mondhatjuk, hogy ezen jutalmakra az illetők érdemesek voltak.

A polgári kör tavaszi mulatsága, mint már előre gondolható is volt, fényesen sikerült. A közönség tudván, hogy az ezen kör által rendezni szokott m u r i k mindig a legjobb sikernek örvendtek, tudván hogy a rendezőség minden lehetőt elkövet, hogy a t. közönségnek ismételve kellemes napot szerezzen, tömegesen tódult a kőr helyiségébe. Három órakor a tekevervesny lőn megtartva, mely a versenyzők és nézők között nagy érdekelséget támasztott. Négy órakor Cseresnyés rákezdte a lelkesitő nótákat és 8 óráig felváltva salon és tánczdarabokat huzott. Ekkor a mulató hely tánczteremmé alakittatott át, a sok lámpák és lámpionok meggyujtattak, és a kert ezen pompájában valóban meglepő látványt nyujtott és a nézőre kellemes benyomást gyakorolt. A fiatalság tánczra kerekedett, melyet a tombolajáték miatt 10 órakor kénytelen volt abba hagyni. A tombolajáték után ismét táncz következett, és csak a hajnali órákban ért véget, a mikor is mindenki megelégedve és azon gondolattal távozott, hogy jól mulatott. A négyeseket 40 pár tánczolta. A jövödelem jelentékeny.

Orbán napja, — a fagyos szent napok utolsója — melytől a földmivelő ugyszólván retteg, ez idén jól viselte magát. Derült meleg idő volt. Általában időjárásunk olyan mint a kivánat, a vetések mindenfelé jól állanak, s ha egyébb elemi csapások, — mitől az Isten óvjon meg bennünket — nem jönnek közbe, jó termésre számithatunk.

A pápai önkénytes tüzoltóegylet f. hó 22-én reggel $^1/_2$5 órakor nagy gyakorlatot tartottak. Délután pedig az uj hydrophort próbálták meg, a mely az egyletnek 1100 frtjába került.

Söröde megnyitás. A pápai Lloyd társulat derék vendéglőse Goldschmiedt József ur tegnapelőtt nyitotta meg sörödéjét. A vendéglős neve kezeskedik arról, hogy ezen söröde, melybez udvari kert is csatoltatik, — a közönség igényeinek minden tekintetben meg fog felelni. Ma este zene lesz ott.

Az országgyülés nem fog — mint eleinte tervezve volt — e hó végén berekesztetni, s igy városunk képviselője beszámoló beszédjét nem e hó 29-én, hanem p ü n k ö s d h é t f ő n fogja megtartani.

A vasárnapi bécsi lőfuttatásnál a legnagyobb dijat — 10.000 frtos Derby dij — gr. Eszterházy Mór ur „Vederemo" nevű barna ménlova nyerte meg.

Halálozás. Horváth Károly uradalmi számtartó ur családját érzékeny csapás érte, a halál kiragadván boldog köréből egyéves kis leányát Gabriellát. A temetés ma este 5 órakor lesz. Enyhitse az ég a gyászoló család fájdalmát!

A következő gyászjelentést vettük: Özvegy Szájbolt Károlyné szül. Prégl Antónia; Szájbolt Julianna férj. Schmidt Jánosné; Probst Ferencz és Mihály fájdalommal tudatják, hogy forrón szeretett férje, illetve testvérük: Szájbolt Károly m. kir. honvéd százados f. hó 22-én reggeli $5^1/_2$ órakor, 55-ik évében, hosszas szenvedés után, megszünt élni.— Földi maradványai f. hó 24-én délutáni 4 órakor külső-tordautczai 3. számu lakásáról fognak róm, kath. szertartás szerint, örök nyugalomra kisértetni; lelkéért pedig a szent-mise-áldozat f. hó 25-én d. e. 10 órakor fog a Minoriták templomában a Mindenhatónak bemutattatni. Melyekre bajtársai, rokonai, barátai, ismerősei szomoruan meghivatnak. — Béke poraira! Kolozsvárott, 1881 május hó 22-én.

A helybeli polg. leányiskolánál az ez idei közvizsgák junius 20—26-ig lesznek megtartva.

A „Magyarország"-ban olvassuk: P a p J á n o s kir. tanácsos urnak a pápai mérsékelt ellenzék alakuló gyülésén mondott beszéde utolsó előtti alineája hű szövegében, melyet velünk maga a szónok közölni szives volt, következőleg hangzik:

„A mi már most a kitüzendő képviselőjelölt személyét illeti: a mint beszédem elején emlitésbe tettem, az elv vagy is czél nagy fontossága mellett a személy kérdése csak másodrendű tekintet alá esvén, mivel jól tudtam azt, hogy ma gr. Eszterházy Móricz ur, kit mint nemes szivü, városunk és vidékünk felvirágzásáért lelkesülő s bőven adakozó fiatal főurat tisztelek és becsülök, mostani képviselőnk iránt személyes ellenszenvvel viseltetik. Kijelentettem több izben, nem ugyan maga a tisztelt gróf ur, hanem hozzá közelálló egyéniség előtt, hogy a mi személyemet illeti, a béke s nyugalom kedvéért belenyugszom abba, hogy Ráth ur ezuttal mellőztessék, de csak ugy, ha helyette megbizható ellenzéki férfi fog jelöltül ajánlatba tétetni.

Azonban a mult vasárnap egy határozott kormánypárti egyén lett jelöltnek kikáltva, ki jelenleg is képviselő, s 3 év alatt egész odaadással megszávazta az igent vagy nemet, a mint a miniszterelnök ur kivánta, egy izben pedig felszóllalásában akként nyilatkozott, hogy ő emelkedőben lenni látja országunk jóllétét, holott mi annak épen ellenkezőjét kézzel foghatólag tapasztaljuk. Már e térre meggyőződésem ellen senkit nem követhetek. Ezzel politikai tekintetben nagy ür nyilt meg közöttünk, melyet most már áthidalni nem lehet.

És igy, mintán látom és tapasztalom, hogy városunk választó polgárságának jelentékeny része ragaszkodik most is Ráth Károly urhoz, kit én magam is sok oldalu miveltséggel s különösen az ipar és nemzetgazdászat terén alapos ismeretekkel biró egyéniségnek, s az országgyülés hasznos tevékeny tagjának ismerek, a ki semmit sem tett olyant, a mivel bizalmunkat eljátszhatta volna, sőt mindenkit, ki hozzá fordult, szivességével lekötelezni igyekezett, nem tehetek egyebet, minthogy őt ujra és ismételve ajánljam, s azt mondom: Ráth Károly urat, Isten kegyelmével harmadizben is megválasztandó képviselőjelöltünket az Isten sokáig éltesse!"

Érdekes és értékes művel vetette meg Ráth Károly ur a „Pápai Lloyd" társulat könyvtárának alapját. Ez a budapesti kereskedelmi kamara által az 1873-ki bécsi kiállitás alkalmából 20.000 ft. költséggel összeállitott: *„Adalékok Magyarország nyersterméneyinek ártörténetéhez a 19-ik században."* A nagy folio alaku mű az összes gabna nemfiek és nyerstermények piaczi árait hetenkénti hullámzásuk ban feltünteti 1841. évtől 1872. évig, és külön nagy kötetben grafikai tabellák utján is vázolja a 19. század első háromnegyedének kereskedelmi ártörténetét. Mint örömmel értesülünk, a nagybecsű ajándék egyszersmind több érdekes *felolvasásra* is fog anyagot szolgáltatni az uj Lloyd társulat kebletben, a kereskedelmi tanulságok levonása czéljából.

Hymen. Tisztelendő Horváth Károly hántai ev. lelkész ur, ki vidékünkön Nagy-Alásonyban segédlelkészkedett, május 24-kén jegyezte el élettársául belső Vathon lakozó t. özvegy Kovács Ignáczné bájos leányát, Kovács Eszter kisasszonyt. Szerencse és áldás kövesse megkötendő frigyöket!

Gyilkos apa. Zsedényi Gábor vaszari származásu szemerei lakos mult év november havában rokonai látogatására Pápára jött. Mivel a $2^1/_2$ éves kis leánykáját magával nem hozta, rokonai kérdezősködéseire különféle kitérő hazugságokkal állott elő. — Ez feltűnő volt eléttük, gyanakodni kezdének, és azonnal jelentést tettek a helybeli rendőrségnél, ha valjon Zsedényi a gyermeket nem sikkasztotta-e el? Rendőrségünk az ügyet megvizsgálván, a gyermek hollétéről következőleg nyilatkozott: A grófikert mellett hazafelé ballagván, s a gyermekkel élénk csevegést folytatva egy ismeretlen ur, ki valószinüleg Bécsbe utazott, azon kérdést intéző hozzám, hogy a kedves kis leánykát nem volnék e hajlandó neki örökbe adni. — Én szegény ember vagyok, a gyermeket ugy se volnék képes felnevelni, azért szivesen átadom, ha elfogadja. Az idegen ur zsebébe nyulván 20 krral megajándékozott s a gyermeket ölébe véve elvitte. — Ily határozott nyilatkozat után a rendőrségnek nem volt más teendője, mint a könnyelmű apát megdorgálni és elbocsátani. — Azonban f. é. május hó 16-án az alsóvárosi pásztor a rendőrségnél jelenti, miszerint kutyája a legelő árokpartból egy kis gyermek hullát kapart ki. Rendőrségünk a kellő intézkedést azonnal megtevé, a hulla vizsgálat alá vétetvén, melynek alsó lábszárairól a husrészek már hiányoztak, mert arról a kutyák azt le ették. A hulla kilétét a titok leple fedezte. A vizsgálatból kitünt, hogy a gyermek nem természetes halállal mult ki. — E borzasztó hir a városban csakhamar elterjedt és Zsédényinek testvére jelentkezett, ki is a kis leánykát ruhájáról felismerve bátyja gyermekének állitá. Több tanu meghivatván, kik ezen állitást megerősitették. — Zsedényi Gábor saját apja volt a gyilkos, kinek elfogatására a szükséges intézkedések azonnal megtétettek.

Szökési kisérlet. F. hó 28-án virradóra 5 fegyencz a helybeli kir. járásbiróság börtönéből meg akert szökni. — A kályhát elbontották, hogy az ez által támadt résen a folyosóra illetve az utczára mehessenek, de észrevétettek és más czellába kisértettek.

Gyanus tárgy letartóztatása. Sz. A. dabronyi születésü s. vásárhelyi lakos 52 decagramm darabokra vert és összeégetett ezüst darabokat hozott be ismét eladni P. J. aranyműveshez. De az aranyműves előtt a tárgyak gyanusak lévén, Sz. A-t a rendőrséghez kisérte, hol is az ezüstneműek további rendelkezésig visszatartattak; a s. vásárhelyi plebános ur pedig felhivatott a tárgyak megtekintésére, hogy nem-e az ottani templomból raboltattak-e el a multkori templomrablás alkalmával.

Hajlékzárfeltörés. F. hó. 27-kén virradóra Sz. V. urnak somlai szőllőjében a hajlékot ismeretlen tettessek feltörték, s onnan több tárgyat elvittek.

A f. hó 26-án tartott czifrakerti majális alkalmával egy darab egyes aranyfüggő találtatott. Tulajdonosa a kapitányi hivatalban átveheti.

Veszett eb futott Polány és Ganna községek irányába. Elfogására a szükséges intézkedések megtetettek.

Városunban meghaltak f. hó 19—25-ig: Szijártó Imre, r. k. 18 éves, tüdővész. Szabó József leánya Rozália, r. k. 19 hónapos, bélhurut Porcz Andrásnő, r. k. 45 éves, vizkor. Novák István leánya Julia, r. k. 14 napos, ránggörcs. Szabó Imre leánya Rozália, r. k. 20 órás, csodaszülött. Goldberger Mór, izr. 76 éves, tüdővész. Sági József leánya Rozi, h. h. 17 hónapos, vizkor. Schvarcz Jakab, izr. 77 éves, aggkor. Rozenberger Dávid gyermeke Ignátz, izr. 10 hónapos, sorvadás. Gold Samu fia Móritz, izr. 21 éves, sorvadás. Hottó Elek gyermeke Károly, r. k. 3 éves, torokgyik. Osztermann Nándor gyermeke Ignátz, r. k. 2 hetes, gyengeség.

Szerkesztői üzenetek.

K. L. K-A-ny. Köszenet s üdvözlet!
S. S. A czikket megkaptuk s besoroztuk.
Dr. L. I. A szedők ribilliót terveznek, tehát valamivel olvashatóbbat kérünk.
Sümegi rózsa — — nem illik bele költészetünk bokrétájába.
K. S. A beküldöttet csak a nyilttérben közlhetnők.
Scorpio stb. Vszprm. ? ! ?

172/1881

Árverési hirdetés.

Vagyonbukott Krausz Samu csődtömegéhez tartozó különféle ingóságok és pedig: 4 tinó, 8 üszö, répa- és krumplivágó-gép, olajprés-részletek, 6 drb. hármas vaseke, 300 mm. árpa, 80 mm. buza, zab-, buza- és árpaszalma, továbbá 20 hold földben elvetett lóhere, a pápai kir. járásbiróságnak f. é. $\frac{1860}{\text{p. } 1881}$ számu végzésével elárvereztetni rendeltetvén, azoknak Pápán a Bárocz hegyen, pápai felső mezőn az ugynevezett Miklós, Schlesinger és Özv. Krausznéféle házakban, a most érintett sorrendben leendő nyilvános elárverezésére határnapul f. évi junius hó 2-ik és 3-ik napjainak d. e. 9 órája kitüzetett.

Pápán, 1881. évi május hó 17-én.

Mészàros Kàroly
kir. bir. végr.

Jelentés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy

lisztkereskedésem

és lakásom

f. é. sz-György naptól fogva **Corvin-utcza, 275. szám alatt, a Rechnitzer testvérek tulajdonát képező**

Bischitzky-féle

háznak, Steiner Manó gabnakereskedő ur háza felöli részén van.

Kaphatni nálam mindenféle helybeni **műmalmi** liszteken kivül a legfinomabb bpesti

gőzlisztet és gőzdarát is.

Szives bizalmát továbbra is kérve, kiváló tisztelettel

Löwenstein Adolf

lisztkereskedő Pápán.

! Háziaszszonyok számára !

A valódi Franck kávé
Franck Henrik fiaitól
Linzben, a Duna mellett

ha nem lenne olyan jó, nem támadtatnék meg annyi gyárastól és nem utánoznák mind feliratban, mind színben, mind utánnyomatban, sőt név- és védjegyben is.

Ennélfogva felhivjuk minden tisztelt **háziasszonyt**, hogy jól különböztesse meg a

valódi Franck kávét

a **hamisitottól**, a mennyiben a bevásárlásánál jól ügyeljen ezen aláirásra:

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

Azon gyárasok, kik nevünket félig vagy egészen hamisítják, csak megakarják **Önöket csalni**.

Kérjük tehát jól vigyázzanak czégünkre s csak **a valódi** Franck kávét kérjék aláirásunkkal ellátva

Heinrich Franck Söhne
Ludwigsburg

a mely, azonkivül Nagytiszteletü **Spitzer Salamon** bécsi Rabbinus urnak, a Nagytiszteletü **Schreiber** krakkói főrabbi úr sógorának felügyelete alatt készíttetik és

izraeliták részére hogy כשר biztosíttatik.

Megrendelhetők minden nevezetes nagy és kis kereskedések által.

Háziasszonyoknak fontos!
Üvegmáz (Wasserglas Composition)

legjobb minőségű mosószer, kenőcs alaku fehér szappany. — Aludirottak ajánlják a t. cz. háziasszonyoknak, mosónőknek sat. mint a legjobb és legolcsóbb mosószert, jótállás mellete, hogy a fehérruha ezen szer használata által soha kárt nem szenved, sőt nagyon előnyös, mert idő és sok szappany megtakaritatik használása által, azonkivül a ruha hófehér szint kap tőlt és nem hagy szappanyszagot hátra

Van Baerle és társától Bécsben.

Ezen mosószer kapható Pápán

Bermüller Alajos, Kohn Mór, Szalczer Jakab üzvegyénél és Toch József uraknál.

Főnyeremény 400,000 márka. | Szerencsejelentés. **Felhivás** | **A nyereményekért az állam kezeskedik**

a Hamburg állam által kezeskedett nagy pénzsorsjáték

nyereményeire,

melyben több mint

9 millió 600,000 márka

biztosan nyeretik.

Ezen rendkivüli pénzsorsjáték nyereményei, melyek terv szerint 100,000 sorsjegyet tartalmaznak, következők:

A legnagyobb nyeremény 400.000 márka.

jutal.	250,000 márka.		5	nyer.	4000 m.
1 nyer.	150,000 „		105	„	3000 „
1 „	100,000 „		263	„	2000 „
1 „	75,000 „		12	„	1500 „
1 „	50,000 „		2	„	1200 „
2 „	40,000 „		631	„	1000 „
3 „	30,000 „		873	„	500 „
4 „	25,000 „		1050	„	300 „
2 „	20,000 „		60	„	200 „
12 „	15,000 „		100	„	150 „
1 „	12,000 „		28860	„	138 „
24 „	10,000 „		3900	„	124 „
5 „	8,000 „		75	„	100 „
3 „	6,000 „		7800	„	94 és 67 „
54 „	5,000 „		7850	„	40 és 20 „

Mindezen nyeremények kisorsolása 7 osztályba sorozva rövid néhány hó alatt **biztosan** megtörténik. — A legközelebbi első nyeremény húzás hivatalosan van megállapitva és

egy egész eredeti sorsjegy ára csak 3 frt 50 kr
„ fél „ „ „ „ 1 „ 75 „
„ negyed „ „ „ „ — „ 88 „

Ezek az állam által kezeskedett eredeti sorsjegyek (nem tiltott igérvények) a pénzilletékek bérmentes beküldése után vagy postai előleg mellett általam a legtávolabb vidékekre elküldetnek.

A részvényesek mindegyike eredeti sorsjegyével együtt egy — az államczimerrel ellátott — húzási tervet kap. A húzás után pedig felszólitás nélkül azonnal szétküldjük a hivatalos húzás lajstromokat.

A nyeremények kiszolgáltatása és szétküldései általam eszközöltetik az érdekelteknek, pontosan és a legnagyobb titoktartás mellett.

☛ Megrendelések legegyszerübben postautalvány használata mellett eszközöltetnek. Kéretnek tehát egyenesen s teljes bizalommal

f. évi mjus 31-ig

Id. Hekscher Sámuel

bank- és váltó-irodájához Hamburgban fordulni.

Nyujtsunk kezet a szerencsének!

400,000 márka

főnyereményt nyujt szerencsés esetben, a legujabb nagy pénzkisorsolás, mely a magas kormány által jóváhagyva és biztositva van.

Ezen uj terv czélszerü berendezése oly módu, hogy néhány hó letelte alatt 7 huzásban 51,700 nyeremény sorsoltatik ki, ezek közt 400,000 márkás főnyeremény is, és különösen:

1 nyer.	250,000 márka		1	nyer.	12,000 m.
1 „	150,000 „		24	„	10,000 „
1 „	100,000 „		5	„	8000 „
1 „	75,000 „		54	„	5000 „
1 „	50,000 „		105	„	3000 „
2 „	40,000 „		263	„	2000 „
3 „	30,000 „		631	„	1000 „
4 „	25,000 „		873	„	500 „
2 „	20,000 „		1050	„	300 „
12 „	15,000 „		28,860	„	138 „

A huzások tervszerüleg hivatalosan vannak meghatározva. Ezen nagy és az állam által biztositott pénzsorsolás első huzásához.

1 egész sorsjegy 6 márkaért azaz $3\frac{1}{2}$ o. é frt — kr.
1 fél „ 3 „ „ $1\frac{3}{4}$ „ „ frt — kr.
1/4 „ $1\frac{1}{2}$ „ „ „ „ frt 90 kr.

Minden megrendelés rögtön és pontosan, vagy utánvétel, vagy az érték előbbeni megküldése esetében posta utján eszközöltetik, és minden megrendelő közvetlenül általunk megkapja az állam czimerrel ellátott eredeti sorsjegyeket.

A sorsjegyekhez a hivatalos huzási tervek mellékeltetnek és minden megrendelőnek a megtörtént huzás után felhivás nélkül megküldjük a huzási lajstromot.

A nyeremények kifizetése mindig pontosan állambiztositék mellett, vagy egyenesen általunk, vagy pedig kivánságra összeköttetéseink folytan Oszträk-Magyarország minden nagyobb városában történik.

Általunk eladott sorsjegyeknek a szerencse többnyire kedvezett és több, nagyobb nyeremények közt a főnyeremény is nem egyszer, tőlünk vásárolt sorsjegyeken nyerettek meg és ki is fizettettek; és pedig a többek közt 250,000; 225,000; 150,000; 100,000; 80,000; 60,000; 40,000 márkát stb.

Miután egy ilyen biztos alapra fektetett vállalat mindenütt a legnagyobb részvétnek örvend, kérjük a megrendeléseket **f. é. Majus 31-ig** kezeinkhez juttatni.

Kaufmann és Simon,

bank- és váltóüzlete **Hamburgban**

vesz és elad mindennemü állampapirokat, vasut-részvényeket és kölcsön-sorsjegyeket.

U. I. Az eddigi bizalomért köszönetünket nyilvánitva, felkérjük mostan ezen uj sorsolásban részt venni, és megigérjük, hogy ugy mint eddig, ezentul is szolid pontos kiszolgálás által a t. érdekelteknek megelégedését kinyerni törekvésünk leend.

Fentiek.

Törvényesen A czim szalagnak által megbün-

DRÉHER

KIVITELI

tételezett vigneta utánozása hatóságilag tettetik.

ANTAL

PALACZK SÖR

a **hamisitatlanság** biztozítása mellett kizárólagosan

csakis

Dréher Antal

sörfőzőjében Kőbányán,

vagy

Budapesten

Dietrich és Gottschlig

cs. kir. udv. szállítók és DREHER ANTAL raktárnokainál megrendelhető.

Árjegyzék ingyen és bérmenten küldetik. Árusítók (szükséglet szerint) kedvezményi árakban részesíttetnek.

Oly palaczksörért, melynek czimszalagán a **„Dietrich és Gottschlig“** vezérügynökök neve elő nem fordul, a főző jótállást nem vállal.

A szerkesztésért felelős a laptulajdonos: **Nobel Armin.**

Nyomatott Nobel Arminnál Pápán.